

Kriminaalipoliittinen osasto

Kriminaalipolitiikka- ja rikosentorjuntayksikkö  
Catharina Groop

05.10.2015

Dno 10/69/2014

**KORRUPTIOEPÄILYISTÄ ILMOITTAVIEN HENKILÖIDEN SUOJELUA SELVITTÄVÄN  
TYÖRYHMÄN KOKOUS 09/2015**Aika: 1.10.2015, klo 10:05-11:45Paikka: Oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto, Mannerheimintie 4, 4. krs.Läsnä: Neuvotteleva virkamies Jan Hjelt, työ- ja elinkeinoministeriö  
Erikoissuunnittelija Catharina Groop, oikeusministeriö  
Asiantuntija Santeri Suominen, EK  
Työmarkkina-asiantuntija Kati Orkola, valtiovarainministeriö  
Professori Ari Salminen, Vaasan Yliopisto  
Transparency International Suomi ry:n jäsen ja edustaja Outi NieminenPoissa: Ekonomisti Erkki Laukkanen, SAK  
Poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäministeriö**1. Kokouksen avaus**

Kokous avattiin klo 10:05. Puheenjohtaja totesi, ettei työryhmällä ole kuin kolme kokousta jäljellä lokakuussa. Ottaen huomioon, että työryhmä on pyytänyt jatkoaikaa, marraskuussa järjestetään lisää kokouksia. Sihteeri lähettää marraskuun kokouspäivämääriä koskevan *doodle*-kyselyn.

**2. Keskustelu ulkoisesta kanavasta**

Sihteeri kertoi, että strategiatyöryhmässä on käyty keskustelua korruptionvastaisen työn rakenteista. Kokouksissa on mm. keskusteltu KRP:n roolista korruptionvastaisessa työstä ja siitä, millä tavoin korruptiotapausten paljastumista voisi tehostaa. Työryhmä on myös keskustellut ilmoittamisesta. 23.9.2015 pidetyssä kokouksessa ehdotettiin mm., että kaikista korruptioepäilyistä ilmoitettaisiin KRP:hen. KRP ottaisi kantaa siihen, voiko epäillä rikosta. Jos rikosta ei ole syytä epäillä mutta KRP arvioi, että ilmoitettu toiminta täyttää korruption tuntomerkit KRP lähettäisi ilmoituksen edelleen toimivaltaisille viranomaisille.

Edellä mainitusta ehdotuksesta käytiin keskustelua:

- Vaasan yliopiston edustaja totesi, ettei nykytilanteessa ole realistista perustaa erillinen virasto vastaanottamaan ja käsittelemään korruptioepäilyjä koskevia ilmoituksia. Edellä mainittu ehdotus oli hänen mielestään hyvä. Hän kuitenkin pohti, tuleeko kaikista ilmoituksista poliisiasioita. Jos KRP ottaa tehtävät hoidettavakseen, KRP:ssä pitää myös olla korruptio-osaamista ja tietämystä siitä kenen toimivaltaan erilaiset ilmoitukset kuuluvat.
- TI:n edustaja totesi, että KRP:hen siinä tapauksessa olisi hyvä saada muitakin virkamiehiä kuin poliisimiehiä, sillä poliiseilla on tietty lähestymistapa ja osaaminen.
- Puheenjohtaja totesi, että idea voisi olla hyvä, jos suurin osa ilmoituksista on poliisiasioita, muuten asiaa kannattaa harkita tarkasti.
- EK:n edustaja painotti, että tämä saattaa nostaa ilmoituskynnystä. Puheenjohtaja taas totesi, että ilmoittaminen KRP:lle lisää prosessien uskottavuutta. Sihteeri painotti, että ilmoittaja saattaa kokea, että KRP:n vastaanottaessa ilmoituksia voi luottaa siihen, että ilmoituksia käsitellään perusteellisesti ja anonyymiteetti säilyy.
- Puheenjohtaja totesi, että kynnystä ilmoittaa KRP:lle voisi madaltaa laatimalla sellaiset verkkosivut, joilla ilmoittamisesta tiedotetaan perusteellisesti.
- TI:n edustaja pohti tilanteita, joissa ilmoitus koskee KRP:n toimintaa.
- Puheenjohtajan mukaan pitää varmistaa, että KRP:llä on tarpeeksi osaamista korruptioon liittyvistä kysymyksistä ja valvontaan osallistuvista viranomaisista.
- Sihteeri totesi, että monen viranomaisen ensimmäinen reaktio vastaanottaessa korruptioilmoituksen on, ettei ilmoitus kuulu heidän toimivaltaan. EK:n edustaja korosti, että pitää valmistua siirtymävaiheeseen, jonka aikana toimijat tottuvat uusiin käytäntöihin.
- VM:n edustaja totesi, että viranomaisten pitäisi hahmottaa mitä korruptio tarkoittaa heidän kontekstissa. Toimijoita voisi muistuttaa siitä, että tukemalla ilmoittamista voidaan parantaa hallintokulttuuria, johtamista ja luoda parempia käytäntöjä. Vaasan yliopiston edustaja yhtyi tähän mielipiteeseen. VM:n edustaja muistutti myös, että julkisen johtamisen kehittäminen kuuluu nykyisen hallituksen prioriteetteihin. Puheenjohtaja totesi, että on kyse välineistä, joiden avulla yritykset voivat turvata omaa toimintaympäristöään. Tämähän on yritysten intressissä ja jos asia esitetään tällä tavoin ilmoittamiseen suhtaudutaan ehkä toisella tavalla.
- Todettiin, että ilmoittaja itse valitsee haluaako tehdä ilmoituksen nimettömänä vai omalla nimellään. Jos ilmoittaja ilmoittaa omalla nimellään, hänen kanssaan voi kommunikoida, häneltä voi pyytää lisätietoja ja häntä voidaan ohjeistaa. TI:n edustaja totesi, ettei ilmoitushetkellä tule korostaa, että ilmoitustapa (nimetön/nimellinen) vaikuttaa prosessin etenemiseen vaan kaikkien ilmoittajien tulee siinä vaiheessa olla ”samalla lähtöviivalla”.
- Käytiin keskustelua koulutustarpeista ja todettiin, että kaikkia ilmoituksia vastaanottavia tahoja tulisi kouluttaa. Olisi myös hyvä perustaa yhteistyöelin, jotta eri tahot pystyisivät keskustelemaan käytännöistä, vaihtaa tietoa ja ratkaista käytännön ongelmia.

### 3. Keskustelu sisäisistä kanavista

Sihteeri kertoi Ruotsissa valmisteilla olevasta ilmoittajien suojelua koskevasta lainsäädännöstä. Luonnosta ei ole vielä lähetetty lainsäädäntöneuvostolle. Alkuperäisessä luonnoksessa ehdotettiin, että työympäristölakiin sisällytetään velvoite varmistaa, että työpaikoilla on asianmukaiset sisäiset ilmoituskanavat ja menetelmät ja että sisäistä raportointia helpotetaan. Tästä vaatimuksesta ollaan ilmeisesti luopumassa, sillä ehdotus koetaan ongelmalliseksi tietosuojanäkökulmasta.

Työryhmä totesi, että olisi kiinnostava kuulla lisää siitä, miksi ehdotus on vastatulessa.

#### **4. Muut asiat**

Vaasan Yliopiston edustaja totesi, että mietintöä kirjoittaessa olisi hyvä panostaa nykytilan kuvaukseen, jotta tavallinenkin ihminen ymmärtää mistä ilmoittamisesta ja ilmoittajien suojelusta on kyse.

#### **5. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous**

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:45. Seuraava kokous pidetään 12.10.2015 klo 10-12:00 KPO:ssa (4. krs.). Kokouksessa kuullaan Kuntatyönantajien edustaja.

.....